

της Κ. ΡΑΠΑΝΑΚΗ

«Ερωφίλη»

Η «Ερωφίλη» του Γεωργίου Χορτάτση από το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Κρήτης αποτελεί μία διεισδυτική σκηνοθετική ανάγνωση επιβεβαιωμένη υποστηρικτικά σε ερμηνευτικό και εικαστικό επίπεδο

Η «Ερωφίλη» του Γ. Χορτάτση, του ποιητή από το Ρέθυμνο, δεν περιορίστηκε στα χειρόγραφα, στις έντυπες εκδόσεις, στις μελέτες και στις παραστάσεις. Πέρασε στο λαό ως γνήσιο δημοτικό τραγούδι και αποτυπώθηκε με ανεξίτηλο μελάνι στη νήψη του κόσμου.

Γνωστό είναι ότι το κύριο πρότυπο της «Ερωφίλης» υπήρξε η τραγωδία «Ορμπέκκε» του Τζιάνι Παπατζίσι, καθώς επίσης «δευτερευόντως» ο «Βασιλιάς Τορρισμούνδος» του Τορκουάτου Βάσσο. Βέβαια, η «Ερωφίλη» σαφώς υπερέασε κατά πολύ τα προαναφερθέντα έργα τα οποία ήταν τα πρότυπά της. Η εύληξη και πανέμορφη κρητική διάλεκτος, η μουσικότητα του στίχου, η δραματουργική δύναμη των θεατρικών ειρμών του έργου αλλά και η καλά οργανωμένη πλοκή με κυρίαρχη την αγάπη του Πανάρετου και της Ερωφίλης, αυτός ο παντοδύναμος έρωτας ανατρέπει τα σχέδια του Φιλόγονου και φέρεται με απίστευτη σκληρότητα στον Πανάρετο. Περ' από τη δραματουργική ανάλυση του μύθου και την παραστασιολογία του έργου αυτό που είναι πιο σημαντικό είναι το γεγονός ότι η «Ερωφίλη», όπως τονίζει και ο Αλέξης Σολωμός «είναι το μοναδικό γεφύρι που μας περνάει απ' την "Ιφιγένεια εν Αυλίδι" στην "Τρισεύγενη". Απ' το τελευταίο, δηλαδή, ποιητικό δράμα της Αρχαίας Ελλάδας, στο πρώτο της νεότερης. Γιατί την ιστορία του θεάτρου τη γράφουν μονάχα τα έργα εκείνα που εκφράζονται στη ζωντανή ποιητική γλώσσα του λαού, όχι τα φιλολογικά κατασκευάσματα, όσες αρετές κι αν έχουν».

Όσον αφορά στην υπόθεση του έργου, στην Αίγυπτο, ο Φιλόγονος γίνεται βασιλιάς αφού σκοτώνει τον αδελφό του, τον νόμιμο διεκδικητή του θρόνου. Με τη γυναίκα του σκοτωμένου αποκτά μία κόρη, την Ερωφίλη. Επίσης ο βασιλιάς έχει έναν θετό γιο, τον Πανάρετο, που τον έχει αναθρέψει στο παλάτι αλλά δεν γνωρίζει ότι είναι αρχοντόπουλο. Μόνο ο ίδιος ο Πανάρετος ξέρει την αλήθεια για την καταγωγή του. Η Ερωφίλη και ο Πανάρετος μεγαλώνουν μαζί και ερωτεύονται. Ο Φιλόγονος όμως προορίζει τη νεαρή πριγκίπισσα για βασιλόπουλα από ξένες χώρες για πολιτικούς λό-

γους. Σκοτώνει και κομματιάζει τον Πανάρετο και προσφέρει στην Ερωφίλη την καρδιά, τα χέρια και το κεφάλι του. Η νεαρή κοπέλα αυτοκτονεί. Οι γυναίκες της Αυλής σκοτώνουν τον Φιλόγονο για τη σκληρότητά του.

Την «Ερωφίλη» του Γεωργίου Χορτάτση, το πιο παλιό αλλά και σημαντικότερο έργο του Κρητικού Θεάτρου αλλά και το πρώτο έργο που γράφτηκε στη «νεότερη ελληνική γλώσσα» παρουσίασε το «Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Κρήτης» στο Ηρώδειο σε σκηνοθεσία Βασίλη Νικολαΐδη. Η παράσταση απέδειξε ότι ο σκηνοθέτης εργάστηκε εμπεριστατωμένα στο κείμενο. Με υπευθυνότητα, γνώση, μέτρο, έμπνευση και καλαισθησία, η συγκεκριμένη σκηνοθετική οπτική μάς πρόσφερε μία προσεκτική ανάγνωση του κειμένου με μελετημένα βήματα, σκέψεις και κινήσεις. Ιδιαίτερα εντυπωσιακή ήταν η ανάπτυξη της σκηνής με τ' αερικά, τις Ερηνύες και τους δαιμόνους

που οδηγούν τον Φιλόγονο σε μία «αόρατη» συνεύρεση του στο δωμάτιο των ερωτευμένων: της Ερωφίλης και του Πανάρετου. Μία καιρική σκηνοθετική έμπνευση και πρωτοβουλία η οποία εμπλούτισε την πινακοθήκη του έργου με μία ακόμη δυνατή παραστασιολογική εικόνα η οποία υπογραμμίστηκε και από το σκηνικό του Νίκου Σαριδάκη όπου το κομμένο χέρι επί σκηνής επαύξησε τη συμβολική διάσταση της εικονοποιίας του έργου ως άμεσο σημαίνον στον τραγικό θάνατο του Πανάρετου ο οποίος κομματιάστηκε από τον Φιλόγονο. Αλλά και τα παστέλ χρώματα των κοστούμιών σκιαγράφησαν με επιμέλεια και καλαισθησία τον θεατρικό πίνακα της παράστασης. Η πολύ καλή μουσική του Λουδοβίκου των Ανωγείων χρωμάτισε την κρητική διάλεκτο του έργου, ενώ οι χορογραφίες της Ερ. Πίττα πλαισίωσαν αρμονικά τη ροή της παράστασης.

Ο Πάργος Παρτσάλακης υπο-

δύθηκε μ' επιτυχία τον Φιλόγονο, προσδίδοντας στον χαρακτήρα την απόμακρη, πρωτόγονη, μονολιθική προσωπικότητα που διαφαίνεται μεσ' από τις γραμμές του κειμένου. Η Άννα Κουτσαφτίκη ήταν μία εξαίσια Ερωφίλη με τα ξεσπάσματα πάθους, ερωτισμού, οργής αλλά και το συγκλονιστικό της μοιρολόι για τον αδικοχαμένο Πανάρετο. Θαυμάσια Νένα η έμπειρη και εκφραστική Ρίκα Σηφάκη. Επίσης ξεχώρισε η Δανάη Τζήμα ως κορυφαία του Χορού των γυναικών. Ο Μέμος Μπεγνής υποδύθηκε πειστικότητα τη φλόγα, τον πόθο, τον έρωτα του Πανάρετου για την Ερωφίλη, παίζοντας με άνεση και φυσικότητα.

Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Κρήτης οργάνωσε μία αρκετά καλή παράσταση μεσ' από μία εύστοχη σκηνοθετική ανάγνωση η οποία αντιμετώπισε το κείμενο με σοβαρή ερευνητική διάθεση. Στοιχείο το οποίο επιβεβαιώνεται και από το άκρως προσεγμένο πρόγραμμα της παραγωγής.